

Fiili Kürtaj Yasağı Devam Ediyor!

 kadindayanismavakfi.org.tr/fiili-kurtaj-yasagi-devam-ediyor

June 3, 2016

Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultay'ı bileşeni 12 kadın örgütü, buldukları illerin kamu hastanelerini telefonla arayarak hastanede kürtaj yapıp yapılmadığını sordular. Aldıkları yanıtlar sonucunda hazırladıkları Kamu Hastaneleri Kürtaj Uygulamaları Araştırma Raporu, kamu hastanelerindeki fiili kürtaj yasağını bir kez daha ortaya koydu.[1]

12 ili kapsayan çalışma; kadınların, hamileliklerinin 10. haftasına kadar yasal hakları olan isteğe bağlı sağlıklı, güvenilir ve ücretsiz kürtaja, sadece büyük şehirlerdeki birkaç hastanede erişebildiklerini gösteriyor. Görüşme yapılan 184 kamu hastanesinin 74'ünde kürtaj yapılabildiği söylendiği halde, sadece Ankara, İzmir ve İstanbul'daki 9 hastanede yasaya[i] uygun bir şekilde (hamileliğin 10. haftasına kadar, evli ve bekâr ayrımı yapılmaksızın) isteğe bağlı kürtaj yapılıyor. Buna karşılık kadınların diğer illerdeki kamu hastanelerinde ücretsiz ve güvenli isteğe bağlı kürtaj olmaları mümkün değil. Ankara'da kürtaj yapılan üç hastaneden birinde kürtaj olabilmek için kadınların anestezi ücretini ödemek zorunda olmaları da kamu hastanesinde isteğe bağlı kürtaj yapılsa bile bunun ücretlendirilebildiğini gösteriyor.

İl	İlde Bulunan Kamu Hastanesi Sayısı	İsteğe Bağlı Kürtaj Yapan Hastane Sayısı	Gerekçeli Kürtaj Yapan Hastane Sayısı	Kürtaj Yapmayan Hastane Sayısı	Ulaşılamayan /Cevaplamayan Hastane Sayısı
Adıyaman	6	–	2	1	3
Ankara	30	3	10	12	5
Antalya	13	–	10	3	–
Bursa	14	–	2	9	3
Çanakkale	11	–	5	6	–
İstanbul	37	2	18	12	5
İzmir	22	4	3	15	–
Mersin	10	–	2	7	1
Muğla	9	–	5	3	1
Muş	7	–	2	5	–
Urfa	13	–	3	5	5
Van	12	–	3	4	5
Toplam	184	9	65	76	28

Kürtaj yapılmayan 76 hastanede, bu tıbbi işlemin gerçekleştirilmemesi, hastanenin fiziki şartlarının yeterli olmaması, kadın doğum uzmanının bulunmaması, doktorların kürtaj yapmayı reddetmesi şeklinde gerekçelendiriliyor. Araştırma yapılan bazı illerde, kürtaj yapılmaması hastane görevlilerince,

- Bursa'da üç hastane kadın-doğumla ilgili bölümleri olmadığı, bir hastane de, "fazla alet olmadığı için doktorun kürtaj yapmak istememesi,
- Çanakkale'de bulunan iki hastanenin niteliksel özelliklerinin yetersiz olması, bir hastanede ise "doktorun dini inançları" nedeniyle kürtaj yapmayı reddetmesi,
- İzmir'de bir hastanenin eğitim ve araştırma hastanesi olması, iki hastanenin kadın doğum biriminin sadece bir poliklinik olması, bir hastanenin aile planlaması biriminin taşınmış olması, iki hastanenin "büyük hastane" olmamaları ve bir hastanenin de kadın hastalıkları ile ilgili birimin olmaması,
- Muğla'daki bir hastanenin donanımının yetersiz olması,
- Muş'taki iki hastanenin kadın doğum uzmanı olmaması, diğer bir hastanedeki doktorların kürtaj yapmak istememesi,
- Urfa'daki bir hastanede kürtaj yapacak doktor olmaması,
- Van'daki iki hastanede doktorların kürtaj yapmak istememesi, bir hastanede ise doktor olmaması gibi gerekçelerle açıklandı.

Bunun yanı sıra bazı görevlilerin, kürtajın "**yasak**" olduğu için yapılamayacağı şeklinde yanlış bilgi verdiği de görülüyor. Antalya'daki bir hastanedeki görevli, "*Kamu hastanelerinde kürtajın yasal olmadığı ve ancak anne sağlığını tehdit ediyorsa yapılabilirdi*"ni söylerken Muğla'daki dört hastanedeki görevli, yönetmelik ve/veya savcılık kararı olmadan kürtaj yapılamayacağını belirtti. Yine Muğla'da bir başka hastanede görevli, "Yasa değişti, sağlığı tehdit eden bir durum yoksa kürtaj yapamıyoruz" dedi. Ankara'da bir hastanede "*Evli olmayan kadınlara kürtaj yapılmıyor mu?*" sorusuna "*Yok, tabii yapılmıyor, zaten yasaklı olan bir şey şu anda*" cevabı verilirken bir diğer hastanede de kürtajın hiçbir şekilde yapılmamasına "*Sonuçta Bakanlıktan gelen bir emir bu*" şeklinde açıklama getirildi.

65 kamu hastanesinde ise kürtaj yapılıyor fakat yasada belirtilen prosedürler (10 haftaya kadar olan hamilelikler için evli ise eşin imzası, evli değilse nüfus cüzdanı örneği istenmesi) dışında başka şartlar öne sürülüyor; ücretsiz ve güvenli kürtaj hakkına ulaşım zorlaştırılıyor. Hastanelerin yasada yer almayan şartları öne sürüyor olmaları, fiili kürtaj yasağının başka bir yüzü olarak kadınların önüne çıkıyor. Özellikle fetüs sağlığı üzerinden koyulan şartlar ve sınırlamalar kadınların kararını ve sağlığını göz ardı eden bir politikanın olduğunu ortaya koyuyor:

- Ankara'da bir hastane, kürtajın sadece düşükler söz konusu olduğunda başka bir hastanede ise sadece tıbbi zorunluluklar sebebiyle yapılabileceği belirtildi. Görevli uygulamayı "*Yani ben çocuğumu istemiyorum dersen alınmaz, ama anne sağlığını tehdit eden bir durum varsa, veya çocuk engelliye, bir tehlike varsa her zaman yapılır.*" şeklinde ifade etti.
- Antalya'da bulunan yedi kamu hastanesinin beşinde kürtajın isteğe bağlı yapılmadığı ve ancak tıbbi müdahale gerektiği durumlarda yapıldığı ifade edildi.
- Adıyaman, Çanakkale, Muğla'daki bazı hastaneler fetüsün kalp atışının bulunmaması durumunda kürtajın yapılabileceğini belirtildi.
- Bursa'daki bir hastane, "*Kadın daha öncesinde normal doğum yaptıysa kürtaj*

yapılıyor; sezaryenle doğum yaptıysa yapılmıyor.” denilerek sezaryenle doğum yapan kadının rahmi kapalı olacağı gerekçesiyle doktorun bununla uğraşmadığı söylendi. Yine Bursa'daki bir başka hastanenin kadın-doğum acil servisiyle yapılan görüşmede, sadece düşük riski olan gebeliklere müdahale edildiği söylendi ve düşük riski olmadan kürtaj olmak isteyen kadınların özel hastaneye gitmeleri önerildi.

- Mersin'de bir hastane tıbbi zorunluluklarda, tecavüz sonucu gebeliklerde ve baba adayının kürtaj beyanında bulunması koşuluyla kürtajın mümkün olduğunu belirtildi.
- Urfa'daki bir hastanede isteğe bağlı değil bebekte bir sorun varsa, bir diğer hastanede ise bebek yaşamıyorsa kürtaj yapıldığı belirtildi.

Sağlık Bakanlığı 05.02.2015 tarihinde Mor Çatı'nın İstanbul'daki hastanelerde kürtaj uygulamalarına ilişkin araştırmasına^[ii] cevaben açıklama^[iii] yapmış ve *“10 hafta sonuna kadar tıbbi bir zorunluluk olmadan isteğe bağlı olarak gebeliğin sonlandırılmasının Bakanlığımıza bağlı hastanelerde yapılmasında herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.”* demişti. 10 kadın örgütünün katılımıyla genişletilen bu araştırma Bakanlığın açıklamalarının aksine kadınların ücretsiz, güvenli ve erişilebilir kürtaj haklarının engellendiğini ve yasada her hangi bir değişiklik yapılmamış olmasına rağmen hastanelerin keyfi olarak kürtaj yapmadığını, kürtaj kararının kadınlara bırakılmadığını, kadınlara hastane görevlileri tarafından yanlış ve eksik bilgi verildiğini gösteriyor.

Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı Bileşeni Örgütleri tarafından hazırlanan Raporun tamamına aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz.

*Araştırma Adıyaman Yaşam Derneği, Antalya Kadın Danışma Merkezi ve Dayanışma Derneği, Bursa Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği, Çanakkale Kadın El Emeğini Değerlendirme Derneği ve Kadın Danışma Merkezi, Kadın Dayanışma Vakfı, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, İzmir Kadın Dayanışma Derneği, Mersin Bağımsız Kadın Derneği, Bodrum Kadın Dayanışma Derneği, Fethiye Kadın Dayanışma ve Yaşam Derneği, Muş Kadın Derneği, Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneği ve Van Kadın Derneği gönüllüleri tarafından kamu hastaneleri telefonla aranarak yapılmıştır.

[i] Türkiye'de 24/5/1983 tarihinde kabul edilen ve 27/5/1983 tarihli resmi gazetede yayınlanan 2827 numaralı Nüfus Planlaması Hakkında Kanun'un 5. Maddesi ile gebeliğin sona erdirilmesi, “Gebeliğin onuncu haftası doluncaya kadar annenin sağlığı açısından tıbbi sakınca olmadığı takdirde istek üzerine rahim tahliye edilir. Gebelik süresi, on haftadan fazla ise rahim ancak gebelik, annenin hayatını tehdit ettiği veya edeceği veya doğacak çocuk ile onu takip edecek nesiller için ağır maluliyete neden olacağı hallerde doğum ve kadın hastalıkları uzmanı ve ilgili daldan bir uzmanın objektif bulgulara dayanan gerekçeli raporları ile tahliye edilir. Derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayati organlardan birisini tehdit eden acil hallerde durumu tespit eden yetkili hekim tarafından gerekli müdahale yapılarak rahim tahliye edilir. Ancak, hekim bu müdahaleyi yapmadan önce veya mümkün olmadığı hallerde müdahaleden itibaren en geç yirmi dört saat içinde müdahale yapılan kadının kimliği, yapılan müdahale ile müdahaleyi icabettiren gerekçeleri illerde sağlık ve sosyal yardım müdürlüklerine, ilçelerde hükümet tabipliklerine bildirmeye zorunludur. Acil müdahale hallerinin nelerden ibaret olduğu ve yapılacak ihbarın şekil ve mahiyeti ile sterilizasyon ve rahim tahliyesini kabul edenlerden istenilecek izin belgesinin

şekli ve doldurulma esasları, bunların yapılacağı yerler, bu yerlerde bulunması gereken sağlık ve diğer koşullar ve bu yerlerin denetimi ve gözetimi ile ilgili hususlar çıkarılacak tüzükte belirtilir.” şeklinde düzenlenmiştir.

[ii]<https://www.morcati.org.tr/tr/290-kurtaj-yapiyor-musunuz-hayir-yapmiyoruz>

[iii]<https://www.morcati.org.tr/tr/301-ucretsiz-guvenli-erisilebilir-kurtaj-hakkinin-takipcisiyiz>